

Reestructuració pastoral i territorial de l'arxidiòcesi de Barcelona (I)

Principis rectors de la reestructuració pastoral i territorial (I)

El darrers anys la nostra Arxidiòcesi ha emprès un camí de participació i reflexió compartida per anar configurant una nova estructuració pastoral i territorial, que respongui als canvis humans, socials, culturals i eclesials presents.

Conèixer la documentació que dona raó dels criteris d'aquesta remodelació i de la nova organització és la pretensió d'aquestes pàgines i les que seguiran.

Si algú vol conèixer el text complet el podeu consultar al web de l'arquebisbat:

<https://esglesia.barcelona/wp-content/uploads/2025/07/>

Principis-rectors-definició-i-mapa-CPast-i-Arxiprestats-amb-decret.pdf

* * *

A continuació donem la paraula al document, presentant el valor i la complementarietat de la parròquia i el nou concepte d'arxiestat que sorgeix de la reestructuració.

celebració dels sagraments, atenta a les necessitats de tota mena dels habitants en un territori delimitat: «A la parròquia és on habitualment la fe de l'Església és anunciada i alimentada (iniciació-formació), és celebrat el misteri de Crist (litúrgia-Eucaristia) i és practicada la caritat» (ELS BISBES DE CATALUNYA, *Directori de la parròquia*, 3).

Malgrat els canvis evidents que la marquen, avui la parròquia continua sent un «lloc privilegiat de relacions, acollida, discerniment i missió», que es caracteritza per ser «una proposta de comunitat no electiva», en què s'hi reuneixen «persones de diferents generacions, professió, origen geogràfic, classe social i condició de vida» (*Document final [DF] del Sínode sobre la sinodalitat*, 117).

Tot i això, «la configuració territorial de la parròquia avui està cridada a confrontar-se amb una característica peculiar del món contemporani, en el qual la mobilitat creixent i la cultura digital han dilatat els límits de l'existència» (CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, *La conversió pastoral de la comunitat parroquial [CP]*, 8), per això ha de sentir-se «cridada a formes inèdites d'ac-

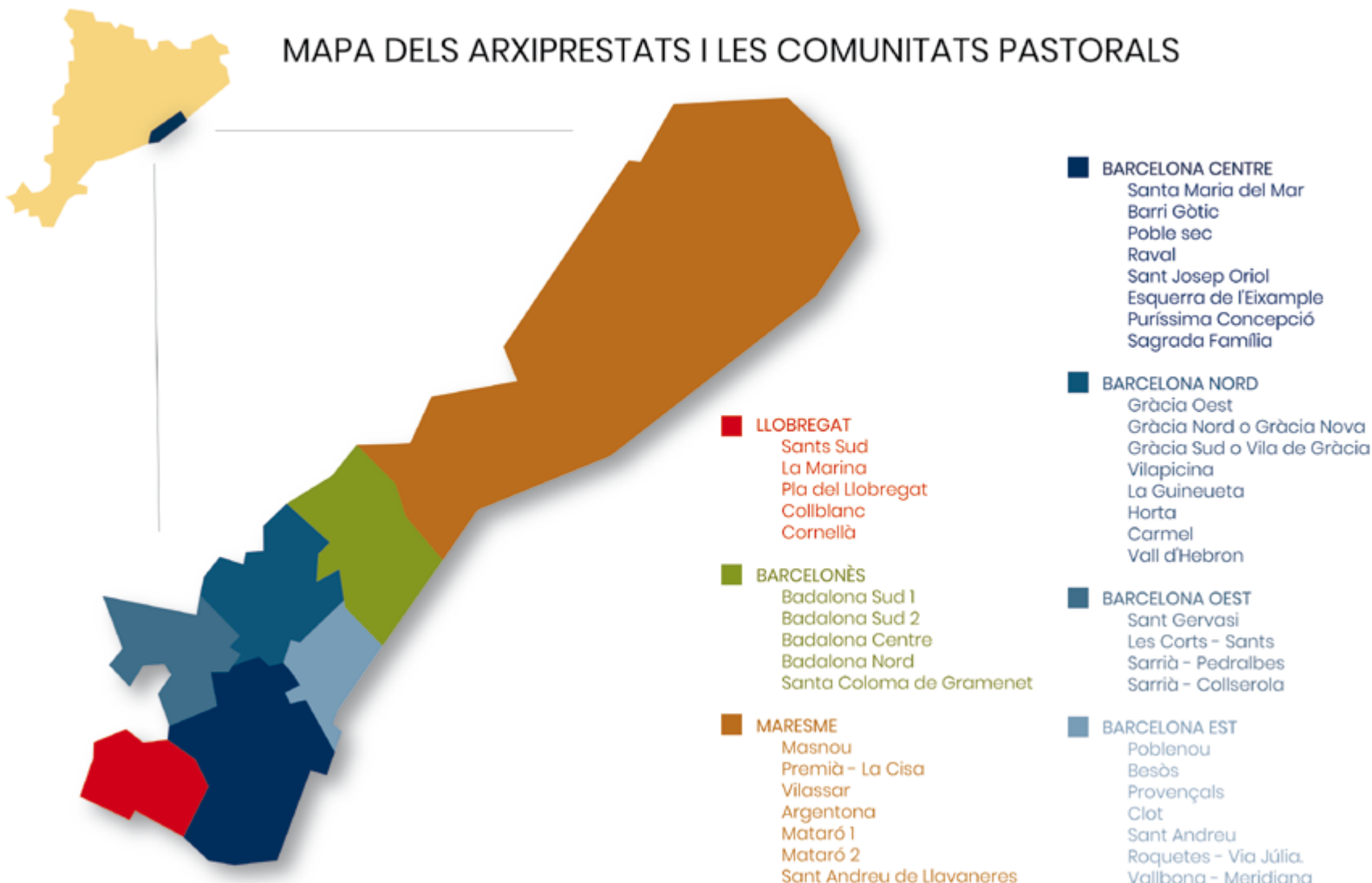
1. LA PARRÒQUIA NO ÉS UNA ESTRUCTURA CADUCA

La conversió pastoral i missionera que demana el moment present passa, en primer lloc i necessàriament, per la conversió personal, la conversió de tots i cada un dels membres de la comunitat eclesial; però també per una reforma de les estructures, una reforma que implica d'una

manera particular la parròquia, comunitat convocada al voltant de la Taula de la Paraula i de l'Eucaristia.

La parròquia té una llarga història i des dels seus inicis ha tingut un paper fonamental en la vida dels cristians i el desenvolupament de l'acció pastoral de l'Església, com a resposta a una exigència ben precisa: fer present i apropar l'Evangeli al poble a través de l'anunci de la fe i la

MAPA DELS ARXIPRESTATS I LES COMUNITATS PASTORALS

Reestructuració pastoral i territorial (I)

ció pastoral que tinguin en compte la mobilitat de les persones i del "territori existencial" en què es desenvolupa la seva vida» (DF 117), i de ser conscient que «la cultura digital ha modificat de manera irreversible la comprensió tant de l'espai com del llenguatge i els comportaments de les persones, especialment de les generacions joves» (CP 8) de manera que sigui capaç d'adequar la seva presència i el seu servei a les necessitats dels homes i dones de la societat.

En aquest camí és bo tenir present la descripció que el papa Francesc feia de la parròquia a l'Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*: «La parròquia no és una estructura caduca; precisament perquè té una gran plasticitat, pot prendre formes molt diverses que requereixen la docilitat i la creativitat missionera del pastor i de la comunitat. Encara que certament no és l'única institució evangelitzadora, si és capaç de reformar-se i adaptar-se contínuament, continuarà sent "la mateixa Església que viu entre les cases dels seus fills i de les seves filles". Això suposa que realment estigui en contacte amb les llars i amb la vida del poble, i no esdevingui una prolixa estructura separada de la gent o en un grup de selectes que es miren a si mateixos. La parròquia és presència eclesial al territori, àmbit de d'escolta de la Paraula, el creixement de la vida cristiana, el diàleg, l'anunci, la caritat generosa, l'adoració i la celebració. A través de totes les seves activitats, la parròquia encoratja i forma els seus membres perquè siguin evangelitzadors. És comunitat de comunitats, santuari on els assedegats beuran per continuar caminant, i centre de constant enviament missioner. Però hem de reconèixer que la crida a la revisió i la renovació de les parròquies encara no ha donat suficients fruits amb vista que estiguin encara més a prop de la gent, que siguin àmbits de viva comunió i participació, i s'orientin completament a la missió» (n. 28).

2. L'ARXIPRESTAT

La urgència evangelitzadora en aquest temps de secularització i descristianització ens convida a descobrir la necessitat de la fraternitat. En el moment que vivim, en què la vida cristiana i el mateix ministeri ordenat són tan qüestionats, no podem viure aïlladament, cadascú pel seu compte, com a responsables de la cura pastoral o de les Comunitats pastorals (CPast). Avui, més que mai, cal concretar què significa la comunió, també a l'Arxiprestat, com ja ho anem experimentant des de fa temps en molts indrets de la nostra Arxidiòcesi. La pastoral és, sobretot, una experiència relacional, i cal buscar mediacions i estructures que facilitin la col·laboració pastoral, així com la vivència fraterna com a deïxibles de Crist.

Una mediació que facilita la comunió és l'Arxiprestat, tal com indiquen les diverses orientacions eclesials: «L'Arxiprestat esdevé l'instrument idoni per fonamentar bé una pastoral de conjunt en la diòcesi, sota la direcció del bisbe. És en l'Arxiprestat on s'integren i es complementen totes les forces apostòliques, sense que cap d'elles perdi per això la seva pròpia naturalesa» (ELS BISBES DE CATALUNYA, *Directori de l'arxiprestat* [DA], 5).

L'Arxiprestat és una estructura intermèdia entre la diòcesi, les Comunitats pastorals i les par-

ròquies. A la nostra Arxidiòcesi, les parròquies estan estructurades en CPast, que són el primer instrument per facilitar la pastoral de conjunt de diverses parròquies veïnes. L'Arxiprestat és un segon nivell de coordinació en la pastoral de conjunt de les comunitats cristianes i és una expressió de l'Església diocesana en el territori.

Integrat per les CPast de la seva demarcació, l'Arxiprestat està al servei de la missió evangelitzadora de l'Església arxidiocesana, com una via i un àmbit per a viure la comunió i la participació en la corresponsabilitat, exercida —segons la seva pròpia individualització— entre tots els preveres, els diaques, els membres de la vida consagrada, els laics i les laiques, i les institucions que viuen en el territori. Aquesta corresponsabilitat s'ha de viure en plena comunió amb el bisbe diocesà (cf. *Codi de Dret Canònic* [CDC], can. 373 i 553-555).

El *Directori Ecclesiae imago per al ministeri pastoral dels bisbes*, de 22 de novembre de 1973, afirma que «els rectors i els altres responsables de la cura pastoral del mateix territori o zona social, amb l'ajuda de l'arxiprest, formen entre ells una espècie de cèl·lula del presbiteri diocesà, on de manera adequada es coordini també l'apostolat específic dels religiosos, les religioses i els laics i laiques que treballen en el territori o departament pastoral, de manera que l'acció pastoral s'incrementi i aparegui més organitzada» (n. 185).

Sant Joan Pau II considerava que, tenint en compte les persones que desenvolupen la seva vida en diferents parròquies, calia reflexionar sobre les seves funcions conjuntes. Ara podem llegir aquesta referència en la línia de les activitats que van més enllà d'una CPast. En aquest sentit, afirmava que «existeixen qüestions pastorals de caràcter cultural i social que transcendeixen els límits parroquials, [...] en relació als diferents grups socials, [...] especialment de la joventut, la feina, els grups professionals, els malalts, els empresonats, els pròfugs. Només una acció pastoral comunitària, conjunta i integrada podrà donar resultats positius. Per tant, cal que la parròquia [en el nostre cas la CPast] sigui una comunitat oberta a totes aquestes ini-

ciatives d'irradiació religiosa i d'apostolat d'ambient que no té o no pot tenir la parròquia [o la CPast] com a punt d'origen» (SANT JOAN PAU II, *Discurs a la Congregació del Clergat*, 20 d'octubre de 1984).

«Tanmateix, especialment avui, el territori ja no és només un espai geogràficament delimitat, sinó el context on cadascú desenvolupa la seva pròpia vida, conformada per relacions, servei recíproc i antigues tradicions. És en aquest "territori existencial" on es juga del tot el desafiament de l'Església enmig de la comunitat. Sembla superada, per tant, una pastoral que manté el camp d'acció exclusivament dins dels límits territorials de la parròquia, i que sovint són precisament els parroquians que ja no comprenen aquesta modalitat, que sembla marcada per la nostàlgia del passat, més que inspirada en l'audàcia pel futur (XV ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DEL SÍNODE DELS BISBES, *Els joves, la fe i el discerniment vocacional. Document final*, 129)» (CP 16).

«Fer de l'Arxiprestat la unitat base de la pastoral de conjunt implica complementar visions, compartir responsabilitats i recolzar realitzacions pastorals més àmplies i dinàmiques per a un major servei eclesial» (DA 6).

En aquest context, el document de la Congregació per al Clergat, que s'ha citat anteriorment, subratlla que les unitats pastorals «poden facilitar la cura pastoral mitjançant una activitat comuna, diverses parròquies properes entre si poden unir-se en grups peculiars com "arxiprestats" (cf. CDC, can. 374, § 2), que en alguns llocs són denominats també "zones pastorals" (cf. CONGREGACIÓ PER ALS BISBES, *Apostolorum successeurs. Directori per al ministeri pastoral dels bisbes*, 217)» (CP 52).

Per la seva banda, el *Document final* del Sínode 2021-2024, afirma que: «Per respondre a les noves necessitats la parròquia està cridada a obrir-se a formes inèdites d'acció pastoral que tinguin en compte la mobilitat de les persones i del "territori existencial" en què es desenvolupa la seva vida. [...] L'augment de la mobilitat i les interconnexions actuals fan que els seus límits siguin fluids» (DF 117 i 119).

Per reflexionar

Com vivim la relació amb la nostra parròquia com a lloc privilegiat de relacions, acollida, discerniment i missió? Podríeu esmentar punts forts i febles?

El moment actual demana una col·laboració més estreta entre comunitats properes. Des del nostre lloc pertinença, què podem aportar a l'evangelització amb les parròquies properes?

Per aprofundir a partir del treball fet en el Pla Pastoral Diocesà

Materials disponibles a l'apartat *El Pla Pastoral* del web de l'Arquebisbat de Barcelona: <https://esglesia.barcelona/sortim-pla-pastoral/>

«La urgència evangelitzadora en aquest temps de secularització i descristianització convida a descobrir la necessitat de la fraternitat».

Us convidem a aprofundir el concepte de fraternitat des de la perspectiva teològica.

- LA FRATERNITAT APUNTS BÍBLICS, CONCILIARS I TEOLÒGICS. La Fraternitat com a Comunitat de germans/Església, Lligam fraternal i Amor de germans. Dr. Salvador Pié. <https://esglesia.barcelona/wp-content/uploads/2019/04/CAT.-La-Fraternitat.-Apunts-b%C3%ADblics-conciliars-i-teol%C3%B2gics-.pdf>

- Vídeo: La fraternitat, Pla pastoral. <https://www.youtube.com/watch?v=qHo-F4n4fuQ&t=10s>

Reestructuración pastoral y territorial de la archidiócesis de Barcelona (I)

Principios rectores de la reestructuración pastoral y territorial (I)

En los últimos años nuestra archidiócesis ha emprendido un camino de participación y reflexión compartida para ir configurando una nueva estructuración pastoral y territorial, que responda a los cambios humanos, sociales, culturales y eclesiales presentes.

Conocer la documentación que da razón de los criterios de esta remodelación y de la nueva organización es la pretensión de estas páginas y las que seguirán.

Si alguien quiere conocer el texto completo se puede consultar en la web del arzobispado: <https://esglesia.barcelona/wp-content/uploads/2025/07/Principis-rectors-definició-i-mapa-CPast-i-Arxiprestats-amb-decret.pdf>

* * *

A continuación damos la palabra al documento, presentando el valor y la complementariedad de la parroquia y el nuevo concepto de arciprestazgo que surge de la reestructuración.

1. LA PARROQUIA NO ES UNA ESTRUCTURA CADUCA

La conversión pastoral y misionera que pide el momento presente pasa, en primer lugar y necesariamente, por la conversión personal, la conversión de todos y cada uno de los miembros de la comunidad eclesial; pero también por una reforma de las estructuras, una reforma que implica de una manera particular a la parroquia,

comunidad convocada en torno a la Mesa de la Palabra y de la Eucaristía.

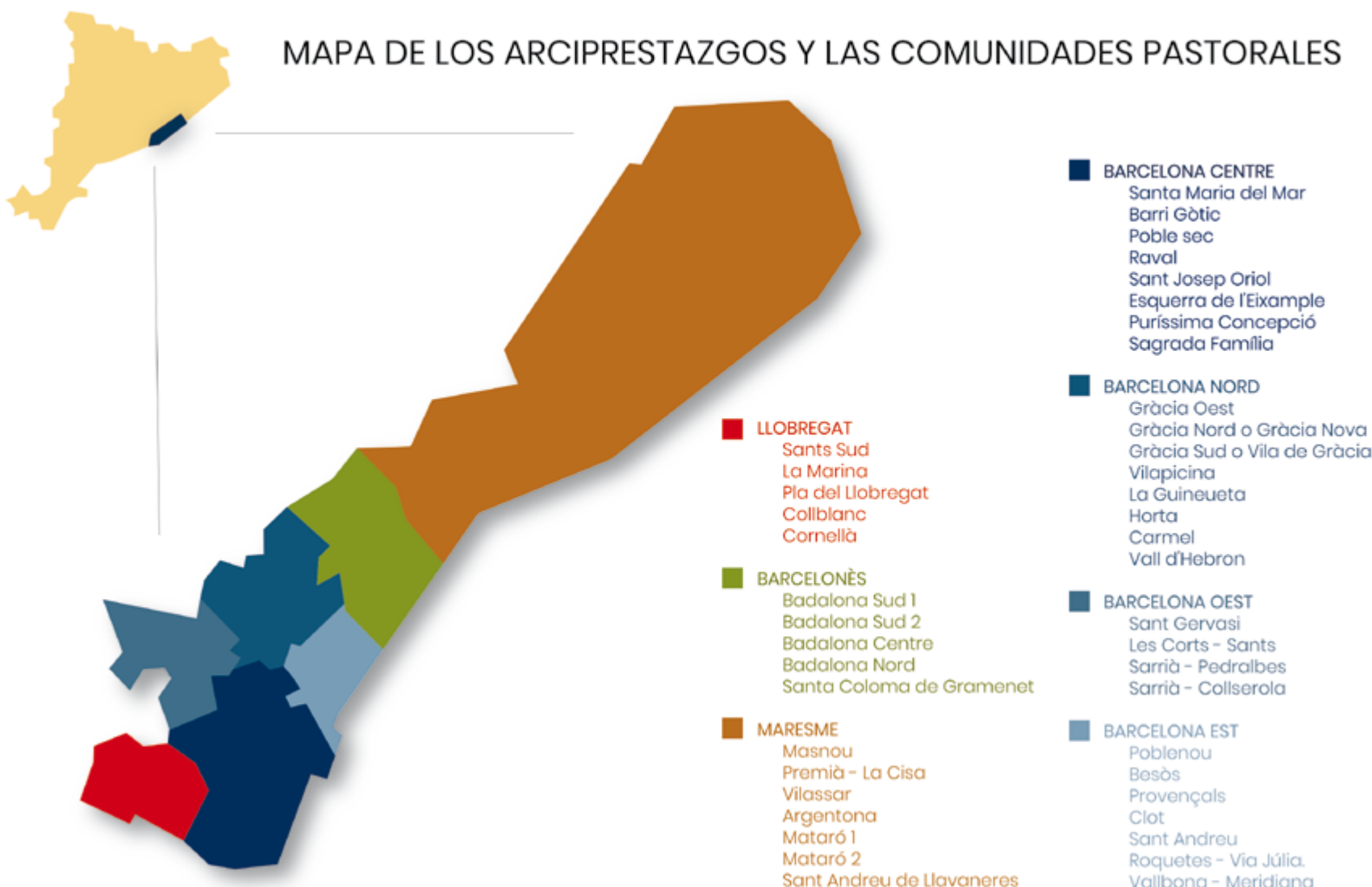
La parroquia tiene una larga historia y desde sus inicios ha tenido un papel fundamental en la vida de los cristianos y el desarrollo de la acción pastoral de la Iglesia, como respuesta a una exigencia bien precisa: hacer presente y acercar el Evangelio al pueblo a través del anuncio de la fe y la celebración de los sacramentos, atenta a las necesidades de todo tipo de los habitantes

en un territorio delimitado: «En la parroquia es donde habitualmente la fe de la Iglesia es anunciada y alimentada (iniciación-formación), se celebra el misterio de Cristo (liturgia-Eucaristía) y se practica la caridad» (ELS BISBES DE CATALUNYA, *Directori de la parròquia*, 3).

Pese a los cambios evidentes que la marcan, hoy la parroquia continua siendo un «lugar privilegiado de relaciones, acogida, discernimiento y misión», que se caracteriza por ser «una propuesta comunitaria no electiva», en la que se reúnen «personas de distintas generaciones, profesión, orígenes geográficos, clases sociales y condiciones de vida» (*Documento final [DF] del Sínodo sobre la sinodalidad*, 117).

Sin embargo, «la configuración territorial de la parroquia hoy está llamada a confrontarse con una característica peculiar del mundo contemporáneo, en el cual la creciente movilidad y la cultura digital han dilatado los confines de la existencia» (CONGREGACIÓN PARA EL CLERO, *La conversión pastoral de la comunidad parroquial [CP]*, 8), por eso debe sentirse «llamada a abrirse a formas inéditas de acción pastoral que tengan en cuenta la movilidad de las personas y el «te-

MAPA DE LOS ARCIPRESTAZGOS Y LAS COMUNIDADES PASTORALES

Reestructuración pastoral y territorial (I)

territorio existencial” en el que se desarrolla su vida» (DF 117), y ser consciente de que «la cultura digital ha modificado de manera irreversible la comprensión tanto del espacio como del lenguaje y los comportamientos de las personas, especialmente de las generaciones jóvenes» (CP 8), de modo que sea capaz de adecuar su presencia y su servicio a las necesidades de los hombres y mujeres de la sociedad.

En este camino es bueno tener presente la descripción que el papa Francisco hacía de la parroquia a la Exhortación apostólica *Evangelii gaudium*: «La parroquia no es una estructura caduca; precisamente porque tiene una gran plasticidad, puede tomar formas muy diversas que requieren la docilidad y la creatividad misionera del pastor y de la comunidad. Aunque ciertamente no es la única institución evangelizadora, si es capaz de reformarse y adaptarse continuamente, seguirá siendo “la misma Iglesia que vive entre las casas de sus hijos y de sus hijas”. Esto supone que realmente esté en contacto con los hogares y con la vida del pueblo, y no se convierta en una prolífica estructura separada de la gente o en un grupo de selectos que se miran a sí mismos. La parroquia es presencia eclesial en el territorio, ámbito de la escucha de la Palabra, del crecimiento de la vida cristiana, del diálogo, del anuncio, de la caridad generosa, de la adoración y la celebración. A través de todas sus actividades, la parroquia alienta y forma a sus miembros para que sean agentes de evangelización. Es comunidad de comunidades, santuario donde los sedientos van a beber para seguir caminando, y centro de constante envío misionero. Pero tenemos que reconocer que el llamado a la revisión y renovación de las parroquias todavía no ha dado suficientes frutos en orden a que estén todavía más cerca de la gente, que sean ámbitos de viva comunión y participación, y se orienten completamente a la misión» (n. 28).

2. EL ARCIPRESTAZGO

La urgencia evangelizadora en este tiempo de secularización y descristianización nos invita a descubrir la necesidad de la fraternidad. En el momento que nos toca vivir, en el que la vida cristiana y el ministerio ordenado son tan cuestionados, no podemos vivir aisladamente, cada uno por su cuenta, como responsables de la atención pastoral o de las Comunidades pastorales (CPast). Hoy, más que nunca, es necesario concretar qué significa comunión, también en el Arciprestazgo, como ya lo vamos experimentando desde hace tiempo en muchos lugares de nuestra Archidiócesis. La pastoral es, sobre todo, una experiencia relacional, y es necesario buscar mediaciones y estructuras que faciliten la colaboración pastoral, así como la vivencia fraterna como discípulos de Cristo.

Una mediación que facilita la comunión es el Arciprestazgo, tal y como indican las diversas orientaciones eclesiales: «El Arciprestazgo se convierte en el instrumento idóneo para fundamentar bien una pastoral de conjunto en la diócesis, bajo la dirección del obispo. Es en el Arciprestazgo donde se integran y se complementan todas las fuerzas apostólicas, sin que ninguna de ellas pierda por ello su propia naturaleza» (ELS BISBES DE CATALUNYA, *Directorio de l'arxiprestat* [DA], 5).

El Arciprestazgo es una estructura intermedia entre la diócesis, las Comunidades pastorales

y las parroquias. En nuestra Archidiócesis, las parroquias están estructuradas en CPast, que son el primer instrumento para facilitar la pastoral de conjunto de varias parroquias vecinas. El Arciprestazgo es un segundo nivel de coordinación en la pastoral de conjunto de las comunidades cristianas y una expresión de la Iglesia diocesana en el territorio.

Integrado por las CPast de su demarcación, el Arciprestazgo está al servicio de la misión evangelizadora de la Iglesia archidiocesana, como una vía y un ámbito para vivir la comunión y la participación en la corresponsabilidad, ejercida —según su propia individualización— entre todos los presbíteros, los diáconos, los miembros de la vida consagrada, los laicos y las laicas, y las instituciones que viven en el territorio. Esta corresponsabilidad debe vivirse en plena comunión con el obispo diocesano (cfr. *Código de Derecho Canónico* [CDC], can. 373 y 553-555).

El Directorio *Ecclesiae imago para el ministerio pastoral de los obispos*, de 22 de noviembre de 1973, afirma que «los párrocos y los demás responsables de la atención pastoral del mismo territorio o zona social, con la ayuda del arcipreste, forman entre ellos una especie de célula del presbiterio diocesano, donde de manera adecuada también se coordinan el apostolado específico de los religiosos, las religiosas y los laicos y laicas que trabajan en el territorio o departamento pastoral, de modo que la acción pastoral se incremente y aparezca más organizada» (n. 185).

San Juan Pablo II consideraba que, teniendo en cuenta a las personas que desarrollan su vida en diferentes parroquias, había que reflexionar sobre sus funciones conjuntas. Ahora podemos leer esta referencia en la línea de las actividades que van más allá de una CPast. En este sentido, afirmaba que «existen cuestiones pastorales de carácter cultural y social que trascienden los límites parroquiales, [...] en relación a los distintos grupos sociales, [...] especialmente de la juventud, el trabajo, los grupos profesionales, los enfermos, los encarcelados, los prófugos. Sólo una acción pastoral comunitaria, conjunta e integrada, podrá dar resultados positivos. Por tanto, es necesario que la parroquia [en nuestro caso la CPast] sea una comunidad abierta a to-

das estas iniciativas de irradiación religiosa y de apostolado de ambiente que no tiene o no puede tener la parroquia [o la CPast] como punto de origen» (San JUAN PABLO II, *Discurso a la Congregación del Clero*, 20 de octubre de 1984).

«Sin embargo, especialmente hoy, el territorio ya no es solo un espacio geográficamente delimitado, sino el contexto donde cada uno desarrolla su propia vida, conformada por relaciones, servicio recíproco y tradiciones antiguas. Es en este “territorio existencial” donde se juega por completo el desafío de la Iglesia en medio de la comunidad. Parece superada, por tanto, una pastoral que mantiene el campo de acción exclusivamente dentro de los límites territoriales de la parroquia, cuando a menudo son precisamente los parroquianos quienes ya no comprenden esta modalidad, que parece marcada por la nostalgia del pasado, más que inspirada en la audacia por el futuro (cf. XV ASAMBLEA GENERAL ORDINARIA DEL SÍNODO DE LOS OBISPOS, *Los jóvenes, la fe y el discernimiento vocacional. Documento final*, 129)» (CP 16).

«Hacer del Arciprestazgo la unidad base de la pastoral de conjunto implica complementar visiones, compartir responsabilidades y apoyar realizaciones pastorales más amplias y dinámicas para un mayor servicio eclesial» (DA 6).

En este contexto, el documento de la Congregación para el Clero, que se ha citado anteriormente, subraya que las unidades pastorales «pueden facilitar la atención pastoral mediante una actividad común, varias parroquias cercanas entre sí pueden unirse en grupos peculiares, como son los “arciprestazgos” (cf. CDC, can 374 § 2), o también “zonas pastorales” (cf. CONGREGACIÓN PARA LOS OBISPOS, *Apostolorum successores. Directorio para el ministerio pastoral de los obispos*, 217)» (CP 52).

Por su parte, el *Documento final* del Sínodo 2021-2024 afirma que: «Para responder a las nuevas exigencias de la misión, la parroquia está llamada a abrirse a formas inéditas de acción pastoral que tengan en cuenta la movilidad de las personas y el “territorio existencial” en el que se desarrolla su vida. [...] La creciente movilidad y las interconexiones actuales hacen que las fronteras entre las ellas sean fluidas» (DF 117 i 119).

Para reflexionar

¿Cómo vivimos la relación con nuestra parroquia como lugar privilegiado de relaciones, acogida, discernimiento y misión? ¿Podríais mencionar puntos fuertes y débiles?

El momento actual requiere una colaboración más estrecha entre comunidades cercanas. Desde la realidad a la que pertenecemos, ¿qué podemos aportar en la evangelización con las parroquias cercanas?

Para profundizar a partir del trabajo realizado en el Plan Pastoral Diocesano

Materiales disponibles en el apartado *El Plan Pastoral* del web del Arzobispado de Barcelona: <https://esglesia.barcelona/es/salgamos-plan-pastoral/>

«La urgencia evangelizadora en este tiempo de secularización y descristianización nos invita a descubrir la necesidad de la fraternidad».

Os invitamos a profundizar el concepto de fraternidad desde la perspectiva teológica.

- LA FRATERNIDAD APUNTES BÍBLICOS, CONCILIARES Y TEOLÓGICOS. La Fraternidad como Comunidad de hermanos/Iglesia, Unión fraternal y Amor de hermanos. Dr. Salvador Pié.

<https://esglesia.barcelona/es/wp-content/uploads/sites/2/2019/04/>

CAST-La-Fraternidad.-Apuntes-b%C3%ADblicos-conciliares-y-teol%C3%B3gicos.pdf

- Vídeo: La fraternidad, Plan Pastoral.

<https://www.youtube.com/watch?v=jzkKQDaeGHg>

